



СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**Нова історія країн Азії та
Африки ХІХ ст.**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

**КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

**бакалавр
03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ
032 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ
«Історія та археологія»**

**4,5
3 рік, VI семестр
Нормативна частина**

згідно з розкладом
українська
щовівторка 13.00–14.20 (304 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на
платформах ZOOM та Google-class).

доктор історичних наук, доцент

Кондратьєв Ігор Вікторович

E-mail: kooondrat2015@gmail.com

Facebook Messenger Ihor Kondratiev

Викладач

Контакти

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Нова історія країн Азії та Африки ХІХ ст.» охоплює період від завершення пізньосередньовічної історії і до початку Новітньої країн Азії та Африки. Під час навчання студенти ознайомлюються з основними історичними процесами та подіями, що відбувались на теренах Азії та Африки в означений період. Сутністю цих подій стало перетворення країн Азії та Африки в колонії та напівколонії країн Європи, які перетворюються у світові колоніальні імперії. Вивчення дисципліни сприяє процесу формування системи знань з всесвітньої історії та відповідних навичок використання набутих знань.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є політичні, соціальні, культурні та економічні процеси, що тривали в країнах Азії та Африки у ХІХ ст.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Індійська та Далекосхідна цивілізації у період формування світових колоніальних імперій.
2. Країни ісламського світу та світові колоніальні імперії.

Метою викладання навчальної дисципліни «Нова історія країн Азії та Африки ХІХ ст.» є формування у студентів компетентностей в галузі історичної та гуманітарної освіти, набуття практичних навичок вивчення та викладання історичної науки на основі усвідомлення закономірностей та характеру історичного процесу, розвитку наукового аналізу та оволодіння практичних навичок роботи з історичними джерелами та науковою літературою.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 03.	Здатність активно вчитися впродовж життя й оволодівати інноваційними стратегіями навчання.
ЗК 04.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 06.	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК 08.	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 09.	Здатність бути критичним і самокритичним.
СК 01.	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
СК 02.	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
СК 03	Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
СК 04.	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 05.	Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
СК 08.	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
СК 09.	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
СК 10.	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
СК 13.	Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.
СК 14.	Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії.
Результати навчання	
ПРН 01.	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПРН 02.	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 03.	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
ПРН 04.	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
ПРН 05.	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
ПРН 06.	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
ПРН 07.	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
ПРН 08.	Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
ПРН 11.	Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
ПРН 13.	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 15.	Застосовувати набуті спеціальні компетентності на широкому громадсько-політичному та суспільному рівнях, аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві.
---------	--

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I				
1	Вступ до курсу.	2		4
2	Індія у XIX ст.	2	4	6
3	Китай у XIX ст.	2	6	8
4	Японія в період сьогунату Токугава. Реставрація Мейдзи.	2	4	8
Модуль II				
1	Іран у XIX ст.	2	2	6
2	Боротьба Росії з Іраном та Османською імперією за Південний Кавказ.	2		8
3	Колонізація Росією Туркестану (Середньої Азії).	2		8
4	Утворення держави Дуррані. Початок протистояння Росії та Англії за Афганістан.	2		6
5	Османська імперія у XIX ст.	2	2	8
6	Арабські країни у Новому часі.	2		6
7	Колоніальний поділ Африки	2		7
8	Південно-Східна Азія у XIX ст.	2		6
9	Схід на початку XX ст.	2	2	8
Разом за курс 135 годин		26	20	89

Тематика практичних занять

Модуль I.

Тема 1. БРИТАНСЬКА КОЛОНІАЛЬНА ІНДІЯ У XIX ст. (2 год).

План:

1. Становлення колоніальної системи управління.
2. Політика британців у сфері освіти та культури. Рам Махам Рой.

Тема 2. СПАЙСЬКЕ ПОВСТАННЯ В ІНДІЇ (2 год).

План:

1. Початок повстання: передумови та причини.
2. Основні центри повстання, наступ англійських військ.
3. Характер повстання, причини його поразки та історичне значення.

Тема 3. КИТАЙ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ – СЕРЕДИНІ ХІХ СТ. "ВІДКРИТТЯ КРАЇНИ" (2 год).

План:

1. Зовнішня політика Китаю після закриття країни. Перша "опіумна війна" та "відкриття" Китаю.
2. Англо-франко-китайська (друга "опіумна") війна 1856 – 1860 рр., її наслідки.

Тема 4. ТАЙПІНСЬКЕ ПОВСТАННЯ (2 год).

План:

1. Вчення «істинного шляху» Хун Сю-Цюаня.
2. Держава Тайпін-Тянго. Внутрішня і зовнішня політика.
3. Поразка повстання.

Тема 5. РЕСТАВРАЦІЯ МЕЙДЗІ В ЯПОНІЇ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ (2 год).

План:

1. Громадянська війна і ліквідація сьогунату.
2. Реформи 70-х років в Японії та їх значення.
 - а) економічні реформи, проаналізуйте характер і особливості промислового розвитку Японії;
 - б) політичні реформи;
 - в) соціальні реформи, реформи в галузі освіти та культури.
3. Специфіка політичної боротьби. Роль та значення японської Конституції 1889 р.

Тема 6. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ЯПОНІЇ НАПРИКІНЦІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ. (2 год).

План:

1. Тенденції та характер зовнішньої політики Японії наприкінці ХІХ – початку ХХ ст.
2. Основні напрямки зовнішньополітичної експансії:
 - 2.1 японсько-китайська війна;
 - 2.2. анексія Кореї;
 - 2.3. російсько-японська війна 1904 - 1905 рр.

Тема 7. "100 ДНІВ РЕФОРМ" У КИТАЇ (2 год).

План:

1. Передумови та причини реформаторського руху в Китаї
2. Кан-Ювей. Програма реформ.
3. Боротьба за прийняття реформ.
4. Причини поразки руху реформаторів.

Модуль II.

Тема 8. БАБІДСЬКІ ПОВСТАННЯ (2 год).

План:

1. Іран у першій половині XIX ст. Визрівання причин та передумов повстання.
2. Секта бабідів та її ідеологія.
3. Загальна характеристика повстань:
 - А) Мазандерам;
 - Б) Зенджан;
 - В) Нейріз.
4. Характер бабідського руху. Причини поразки.

Тема 9. РЕФОРМИ В ОСМАНСЬКІЙ ІМПЕРІЇ (2 год).

План:

1. Криза турецької феодальної держави. Реформи Селіма III, їхня суть і причини невдач.
2. Зміцнення султанської влади за Махмуда II.
3. Танзимат. Загострення кризи.
4. Ліберально-конституційний рух у Туреччині в 60-70-х роках. Конституція 1876 р.

Тема 10. РЕВОЛЮЦІЙНІ РУХИ В КРАЇНАХ АЗІЇ НА ПОЧАТКУ XX ст. (2 год).

План:

1. Революція в Ірані 1905-1911 рр.
2. Рух свадеші в Індії (1905-1908 рр.).
3. Революція в Османській імперії (1908 -1909 рр.).
4. Сінхайська революція в Китаї (1911-1912 рр.)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Головченко В.І., Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки. Колоніальний Схід (кінець XIX ст. - друга третина XX ст.). – К., 2010.
2. Поп Ю. І. Нова історія країн Азії і Африки (XVI — поч. XX ст.) – К., 2012
3. Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки: Постсередньовічний Схід (XVIII – друга половина XIX ст.). – К., 2007.

Допоміжна література:

1. Белов Е. А. Краткая история Синхайской революции. 1911-1913. – М., 2001.
2. Брендон Пирс. Упадок и разрушение Британской империи 1781-1997. – М., 2010.
3. Васильев Л. История Востока: В 2-х т. Т. 2. – М., 2001.
4. История Китая / Под ред. А. В. Меликсетова. – М., 2002.

5. История Османского государства, общества и цивилизации / Под ред. Э.Ихсаноглу. Пер. с тур. В.Б.Феоновой; под ред. М.С.Мейера. – М., 2006. – Том I-II.
6. Лещенко Н. Ф. Япония в эпоху Токугава. – М., 2010.
7. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 1996.
8. Павлов С.В., Мезинцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій. – К., 1999.
9. Рубель В. А. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність. – К., 1997.
10. Тойнбі А.Дж. Дослідження історії. Т.1-2. – К., 1995.
11. Шинкаренко О.В. Культура Індії за часів британського правління // Історія світової культури. – К., 1997. – Розд. III.
12. Burton Stein, David Arnold. A History of India. – Wiley-Blackwell, 2010.
13. Kent M. The Great Powers and the End of the Ottoman Empire. – London, 2005.
14. Quataert D . The Ottoman Empire, 1700-1922. – Cambridge, 2005.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

- <http://www.sno.pro1.ru/lib/> «Студенческое научное общество» → Библиотека
- <http://www.gumer.info/> «Библиотека Гумер – гуманитарные науки»
- <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/index.html> - документи по Середньовіччю
- <http://www.world-history.ru/> - колекція книг
- http://www.igor-condr.narod.ru/pages/recom_resurs.html - Список посилань рекомендованих ресурсів на персональному сайті Кондратьєва І.В.
- <https://oriental-studies.org.ua/uk/home/> - Інститут Сходознавства НАНУ
- <https://skhodoznavstvo.org.ua/uk/about> - журнал «Сходознавство»

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями фактів та використовуючи методологію історичного пізнання;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;

- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1TggRAFOOn49g08VcMd_XsZHGYnNm5LPs/view)). У процесі виконання завдань забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

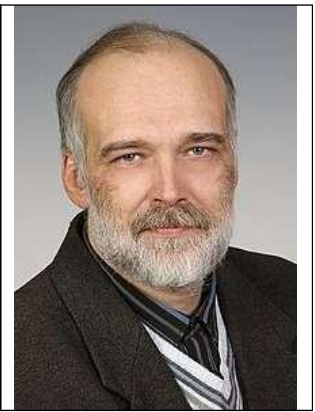
Розподіл балів

Види контролю	Кількість занять	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	13	1	до 13
Робота на практичному занятті	10	5	до 50
Самостійна робота.	1	7	до 7
Екзамен			до 30
Усього:			до 100

ПРО ВИКЛАДАЧА

доктор історичних наук, доцент, професор кафедри
всесвітньої історії та міжнародних відносин

Кондратьєв Ігор Вікторович



1989-1994 рр. – навчався на історичному факультеті Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка, де здобув освіту «вчитель історії і права».

1994 р. – працював в школі вчителем історії.

1994-1997 рр. навчався в аспірантурі.

1998 р. працював старшим науковим співробітником кафедри історії та археології України.

2005 р. – в Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна захистив кандидатську дисертацію.

З 1998 р. – асистент, з 2004 р. – старший викладач, з 2005 року – доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка.

2020 р. – в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка захистив докторську дисертацію за спеціальністю 07.00.02 Всесвітня історія.

З 2020 р. – професор кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин НУЧК імені Т.Г.Шевченка.

За час роботи викладав навчальні курси: Історія Стародавнього Сходу, Історія країн Азії та Африки у Середні віки, Нова та Новітня історії країн Азії та Африки, Історія релігій Сходу (іслам, іудаїзм, буддизм та ін.), Історію християнства, Глобальні проблеми сучасності, Історія Середніх віків країн Європи та Америки, Історія Росії, Людина та суспільство на Сході. Автор понад 100 наукових публікацій, у т.ч. кількох монографій.

Публікації:

1. Кондратьєв І.В. Історія країн Азії та Африки у середні віки : Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до заліку. – Чернігів, 2004. – 36 с.
2. Кондратьєв І.В. Історія країн Азії та Африки у Середні віки: Інформаційний пакет матеріалів для організації навчання за кредитно – модульною системою для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації / 2-е вид. – Чернігів, Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2007. – 40 с.

3. Кондратьєв І.В. Історія релігій Сходу: Іслам : навчально-методичний посібник (інформаційний пакет матеріалів для організації навчання за кредитно - модульною системою для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації). – Чернігів: Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2008. – 44 с.
4. Кондратьєв І.В. Нова історія країн Азії та Африки // Контрольні роботи для студентів заочної форми навчання (навчально-методичний посібник). – Чернігів: ЧДПУ ім. Т.Г. Шевченка, 2009. – С.65-67.
5. Кондратьєв І.В. Вивчення предмету “Історія релігій Сходу: іудаїзм” в Чернігівському державному педагогічному університеті імені Т.Г.Шевченка // Евреї Лівобережної України. Історія и культура: Матеріали IV Міжнародного наукового семінара. – Чернігів, 2009. – С.128-130.
6. Кондратьєв І. Службна шляхта Остерського та Любецького староств Київського воєводства – слов'янська та тюркська складники формування // Славістична збірка. Вип.1: Збірка статей за матеріалами Перших Міжнародних наукових Соханівських читань (м.Київ, 18 листопада 2014 р.) / За редакцією Д.Гордієнка та В.Корнієнка. – К.: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАНУ, 2015. – 396 с. – С.317-325.
7. Кондратьєв І.В. Нова історія країн Азії та Африки: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання історичних факультетів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. – Чернігів, Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2016. – 28 с.
8. Кондратьєв І. Дозволи та заборони євреям Чернігово-Сіверщини у першій половині XVII ст. // Євреї Лівобережної України. Історія та культура. Матеріали XV Міжнародного наукового семінару. Чернігів. Видавець Лозовий., 2020. - 296 с. – С.3-9.